

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 86/11
V Lucemburku dne 8. září 2011

Rozsudek ve spojených věcech C-58/10 až C-68/10
Monsanto SAS a další

Soudní dvůr se vyslovuje k podmínkám, za nichž mohly francouzské úřady dočasně zakázat kukuřičnou kulturu MON 810

V projednávané věci bylo možné přijmout mimořádná opatření za podmínek stanovených právní úpravou vztahující se k potravinám a krmivům.

Záměrné uvolňování geneticky modifikovaných organismů (GMO) – polní experimenty nebo pěstování odrůd GMO rostlin – se řídí evropskými právními předpisy budovanými zejména na dvojím režimu: zaprvé na režimu podle směrnice 2001/18/ES¹, který se vztahuje na uvolňování veškerých GMO, a zadruhé na režimu podle nařízení č. 1829/2003, který se může rovněž použít v případě GMO určených k výživě lidí a zvířat². Při dodržování zásady obezřetnosti mají tyto právní předpisy zajistit vysokou úroveň ochrany života a zdraví lidí a současně usilovat o zajištění volného pohybu potravin a krmiv.

Rozhodnutím³ ze dne 22. dubna 1998 povolila Evropská komise na žádost společnosti Monsanto Europe a na základě tehdy platné směrnice 90/220/EHS o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí uvést na trh geneticky modifikovanou kukuřici MON 810. V souladu s touto směrnicí dala Francie s tímto uvedením na trh svůj písemný souhlas⁴. Kukuřice MON 810, vyvinutá americkou skupinou Monsanto a užívaná na území Unie jako krmivo, je zvláště odolná vůči určitým parazitům.

Dne 11. července 2004 oznámila společnost Monsanto Europe kukuřici MON 810 Komisi jakožto „stávající produkt“, nikoli však podle směrnice 2001/18/ES, nýbrž na základě nařízení č. 1829/2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech, a to jako produkt legálně uvedený na trh před datem použití tohoto nařízení (totiž přede dnem 18. dubna 2004)⁵. Dne 4. května 2007 požádala Monsanto na základě téhož nařízení o obnovu povolení k uvádění tohoto GMO na trh.

V roce 2007 přijala Francie jako mimořádná opatření vyhlášku⁶, kterou na svém státním území pozastavila převod a používání osiva kukuřice MON 810, a poté v roce 2008 dvě vyhlášky⁷, jimiž se zakazuje kultivace osiva kukuřice MON 810.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 106, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 77).

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1829/2003 ze dne 22. září 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivech (Úř. věst. L 268, s. 1; Zvl. vyd. 13/32, s. 432).

³ Rozhodnutí Komise ze dne 22. dubna 1998 o uvedení geneticky modifikované kukuřice (*Zea mays* L. linie MON 810) na trh podle směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 131, s. 32; Zvl. vyd. 03/23, s. 77).

⁴ Arrêté du 3 août 1998 portant consentement écrit, au titre de l'article 13, paragraphe 4, de la directive [90/220], des décisions 98/293/CE et 98/294/CE du 22 avril 1998 concernant la mise sur le marché de maïs génétiquement modifiés (*Zea mays* L. T25 et MON 810) [vyhláška ze dne 3. srpna 1998, kterou se uděluje písemný souhlas na základě čl. 13 odst. 4 směrnice [90/220], rozhodnutí 98/293/ES a 98/294/ES ze dne 22. dubna 1998 o uvádění geneticky modifikované kukuřice na trh (*Zea mays* L. T 25 a MON 810)] (JORF ze dne 5. srpna 1998, s. 11985).

⁵ Na základě nařízení č. 1829/2003 [čl. 20 odst. 1 písm. a)].

⁶ Arrêté du 5 décembre 2007 suspendant la cession et l'utilisation des semences de maïs MON 810 [vyhláška ze dne 5. prosince 2007, kterou se pozastavují převody a používání osiva kukuřice MON 810] (JORF ze dne 6. prosince 2007, s. 19748)]

Monsanto a několik společností produkujících osivo podaly žaloby na neplatnost těchto opatření ke Conseil d'État (Francie). V rámci těchto žalob vyvstala otázka, zda je Francie oprávněna přijmout mimořádná opatření na základě směrnice 2001/18/ES, která umožňuje, aby členský stát taková opatření přijímal z vlastního podnětu a přímo, nebo zda měla být tato opatření přijata na základě nařízení č. 1829/2003 a č. 178/2002, která členskému státu umožňují přijetí mimořádných opatření pouze tehdy, pokud o nutnosti jejich přijetí Komisi úředně informoval a pokud Komise žádné opatření nepřijala sama.

V tomto kontextu se Conseil d'État rozhodl dotázat se Soudního dvora na normy vztahující se k mimořádným opatřením, jimiž se řídí povolování uvádění na trh, které svědčí dotčeným GMO produktům.

Úvodem Soudní dvůr poznamenává, že odpověďmi danými v projednávané věci není dotčeno použití směrnice 2002/53/ES o Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin⁸, která se vztahuje na osiva z odrůd kukuřice, jako jsou odrůdy kukuřice MON 810, jejichž ustanovení umožňujících, aby se členskému státu na jeho žádost dostalo od Komise nebo Rady souhlasu k přijetí mimořádných opatření, se však francouzské úřady nedovolávaly.

Následně Soudní dvůr uvádí, že v projednávané věci byla kukuřice MON 810, povolená zejména jako osivo ke kultivaci podle směrnice 90/220/EHS o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí (zrušené směrnicí 2001/18/ES), v souladu s nařízením č. 1829/2003 oznámena jakožto stávající produkt" a poté byla předmětem žádosti o obnovu povolení podle tohoto nařízení, jejíž přezkum probíhal. Soudní dvůr se domnívá, že za takových okolností **nemůže členský stát za účelem přijetí opatření, jimiž se dočasně pozastavuje a následně zakazuje užívání GMO, jako je kukuřice MON 810, nebo jeho uvádění na trh využít ochranné doložky zakotvené ve směrnici 2001/18/ES.**

Soudní dvůr naopak upřesňuje, že taková mimořádná opatření mohou být přijata na základě nařízení č. 1829/2003.

V tomto ohledu **Soudní dvůr zdůrazňuje, že pokud členský stát hodlá na základě posledně uvedeného nařízení přijmout mimořádná opatření, musí dodržet jak hmotněprávní podmínky stanovené tímto nařízením, tak procesní podmínky zakotvené nařízením č. 178/2002⁹.** Členský stát musí tedy o nutnosti přijmout naléhavá opatření „úředně“ informovat Komisi. Nepřijme-li Komise žádné opatření, musí daný členský stát ji i ostatní členské státy „neprodleně“ informovat o obsahu dočasných ochranných opatření, která přijal. Členský stát tak musí, jak Soudní dvůr upřesňuje, Komisi informovat „nejrychleji, jak je to možné“ a – ostatně stejně jako v rámci ochranné doložky zavedené směrnicí 2001/18/ES – musí k tomuto informování dojít v případě naléhavosti nejpozději souběžně s přijetím mimořádných opatření ze strany dotčeného členského státu.

Soudní dvůr mimoto dospívá stran hmotněprávních podmínek mimořádných opatření přijímaných podle nařízení č. 1829/2003 k rozhodnutí, že toto nařízení **ukládá členským státům, aby vedle naléhavosti prokázaly, že jde o situaci, která může představovat významné riziko, které zjevně ohrožuje lidské zdraví, zvířecí zdraví nebo životní prostředí.** Bez ohledu na jejich dočasnou a preventivní povahu **lze tato opatření přijmout pouze tehdy, jsou-li založena na co**

⁷ Arrêté du 7 février 2008 suspendant la mise en culture des variétés de semences de maïs génétiquement modifié (*Zea mays* L. lignée MON 810) [neoficiální překlad: vyhláška ze dne 7. února 2008, kterou se pozastavuje kultivace odrůd osiva geneticky modifikované kukuřice (*Zea mays* L. linie MON 810)] (JORF ze dne 9. února 2008, s. 2462)] a arrêté du 13 février 2008 modifiant l'arrêté du 7 février 2008 suspendant la mise en culture des variétés de semences de maïs génétiquement modifié (*Zea mays* L. lignée MON 810) [vyhláška ze dne 13. února 2008, kterou se mění vyhláška ze dne 7. února 2008, kterou se pozastavuje kultivace odrůd osiva geneticky modifikované kukuřice (*Zea mays* L. linie MON 810)] (JORF ze dne 19. února 2008, s. 3004).

⁸ Směrnice Rady 2002/53/ES ze dne 13. června 2002 o Společném katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin (Úř. věst. L 193, s. 1; Zvl. vyd. 03/36, s. 281), ve znění nařízení č. 1829/2003.

⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin (Úř. věst. L 31, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 463).

nejúplnějším posouzení rizika s ohledem na zvláštní okolnosti zkoumaného případu, které ukazují na to, že tato opatření je nutno přijmout.

Soudní dvůr závěrem uvádí, že ve světle systematiky systému zakotveného nařízením č. 1829/2003 a jeho cíle zabránit umělým nesrovnalostem spadá posuzování a řízení vážného a zřejmého rizika v poslední instanci výlučně do pravomoci Komise a Rady, s výhradou přezkumu soudem Unie. Soudní dvůr upřesňuje, že dokud ve fázi přijímání a provádění mimořádných opatření není členskými státy přijato žádné rozhodnutí na úrovni Unie, mají vnitrostátní soudy, které na základě podání ověřují legalitu takových vnitrostátních opatření, pravomoc posuzovat legalitu těchto opatření z hlediska hmotněprávních i procesních podmínek zakotvených v nařízení č. 1829/2003 i v nařízení č. 178/2002. Bylo-li naopak na úrovni Unie určité rozhodnutí přijato, zavazují skutková a právní posouzení obsažená v takovém rozhodnutí veškeré orgány členského státu, jemuž je takové rozhodnutí určeno, a to včetně jeho soudů, které mají posuzovat legalitu opatření přijatých na vnitrostátní úrovni.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106